

ZON

Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging
Jaarverslag 2023

Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A.

Jaarverslag 2023

Inhoud

Voorwoord	4
1 Het bestuursverslag	7
1.1 De coöperatie	8
1.2 Samenstelling Bestuur, Raad van Commissarissen en Directie	9
1.3 Financieel verslag	12
1.4 Juridische structuur	16
1.5 Personeel en organisatie	17
1.6 De Ondernemingsraad	19
2 Jaarrekening	21
2.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2023	22
2.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2023	24
2.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar 2023	25
2.4 Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2023	26
2.5 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023	27
2.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling	28
2.7 Toelichting op de geconsolideerde balans	44
2.8 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening	56
2.9 Enkelvoudige balans per 31 december 2023	62
2.10 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2023	64
2.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2023	64
3 Overige gegevens	71
3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	72
3.2 Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming	76

Voorwoord

De extreem hoge energieprijzen en inflatie hadden in 2023 hun weerslag op het aanbod van product. In het eerste kwartaal was daardoor met name het aanbod belichte tomaten beperkt. Het is ten dele gelukt om dit op te vangen met het aantrekken van extra volume importproduct.

Al met al werd 2023 een jaar met een forse omzetgroei voor ZON. Behalve middenprijzen die hoger waren dan voorgaande jaren, was er ook een productie-uitbreiding bij leden. Daar bovenop hebben zich diverse nieuwe leden bij ZON aangesloten die zich aangetrokken voelen door het dienstenpakket van ZON. Ten slotte heeft er uitbreiding plaatsgevonden bij gastaanvoerders die ZON helpen om bestaande klanten beter te ontzorgen.

Een ledentevredenheidsonderzoek heeft laten zien dat met name grotere bedrijven, ZON nu veel beter beoordelen dan bij het vorige tevredenheidsonderzoek. Uit hun feedback blijkt met name dat zij positief oordelen over de transparantie van de organisatie, de lage netto kosten voor de leden, en de goede uitbetaalprijs. Diverse leden hebben een actieve rol gespeeld als ambassadeur in het aantrekken van nieuwe leden.

Op commercieel vlak heeft de inzet op key accountmanagement in 2023 zeker vruchten afgeworpen. Het klantenbereik bij eindgebruikers is sterk gegroeid zowel op het gebied van retail, als bij food service. Met de toegevoegde klanten liggen mogelijkheden open voor verdere groei mits voldoende product beschikbaar is.

De benadering van klokklanten is verder geprofessionaliseerd en wordt steeds meer vraaggestuurd. Op basis van klantonderzoek is een plan gemaakt hoe we ons marktaandeel bij bestaande klokklanten verder kunnen verhogen, en hoe we gericht nieuwe klanten kunnen werven.

Meerdere projecten zijn uitgevoerd om door middel van verdere digitalisering een meer datagedreven organisatie te worden. Vooralsnog ligt de prioriteit daarbij op betere afstemming van vraag en aanbod per klant en producent. Een ERP-verkenning is gestart, die zal leiden tot een stappenplan voor verdere digitalisering.

Via sessies met klanten en met leden hebben management en bestuur gezamenlijk een nieuwe 5-jaren strategie opgesteld en gedeeld met betrokkenen. Het versterken en meer toekomstbestendig maken van de positie van de leden is daarbij belangrijk. ZON zal daarbij inzetten op relatiemanagement en samenwerking met leden die verder gaat dan alleen commerciële dienstverlening. Te denken valt aan ICT-projecten en andere zaken waarvoor ZON competenties kan inzetten ten behoeve van leden.

Alles wat ZON doet is gebaseerd op de kernwaarden: Relatiegerichtheid, Resultaatgerichtheid en Professionaliteit. Deze kernwaarden zijn samen met belanghebbenden bepaald en worden de organisatie verder verankerd.

Op grond van de ontwikkelingen in 2023 hebben wij veel vertrouwen in de toekomst van ZON.

Namens Directie, Bestuur en Raad van Commissarissen,

John Willems
Directeur

Peter van Bree
Voorzitter

1 Het bestuursverslag

1.1 De coöperatie

In 2023 werden drie Algemene Leden Vergaderingen gehouden. Leden konden aan deze vergaderingen zowel fysiek als digitaal deelnemen.

Bestuurssamenstelling

In de tweede ALV, op 6 juni 2023, werden Sofinus van der Burg en Lauran Geurts door de ledenvergadering voor een periode van 4 jaar herkozen in het bestuur.

Ledenaantal

Per 1 januari 2023 had ZON 126 leden. Gedurende 2023 zijn er vijf nieuwe leden bijgekomen en hebben twintig leden hun lidmaatschap beëindigd, waarvan negentien bedrijfsbeëindigers. ZON heeft per 1 januari 2024 111 leden.

1.2 Samenstelling Bestuur, Raad van Commissarissen en Directie

Samenstelling Bestuur Coöperatie per 31-12-2023

	Zitting vanaf	Periodiek aftredend
P.J. van Bree (extern voorzitter)	2016	2024
S.C. van der Burg (vice-voorzitter, glasgroenteteler)	2017	2027
L.L.A.M. Geurts (secretaris, vollegrondsgroenteteler)	2015	2027
J.M. Vereijken (glasgroenteteler)	2021	2025
W.M. Vergeldt (vollegrondsgroenteteler)	2021	2026

Directie ZON Holding B.V. per 31-12-2023

J.T. Willems (directeur)

Man / vrouw verhouding

Bestuur en Raad van Commissarissen bestaan uit 5 mannen en 1 vrouw. Bij het ontstaan van vacatures zal, bij gelijke geschiktheid, bij de invulling van die vacatures de voorkeur uitgaan naar een vrouw. Dit geldt ook inzake de invulling van vacatures binnen ons management in het streven naar een meer evenwichtige verhouding in deze.

P.J. van Bree

S.C. van der Burg

L.L.A.M. Geurts

J.M. Vereijken

W.M. Vergeldt

A.J.G.J. Wetterhahn-Reijnen

Samenstelling Raad van Commissarissen ZON Holding B.V. per 31-12-2023

P.J. van Bree (extern voorzitter)
S.C. van der Burg (vice-voorzitter)
L.L.A.M. Geurts (secretaris)
J.M. Vereijken
W.M. Vergeldt
A.J.G.J. Wetterhahn-Reijnen (extern)

Doelstelling

ZON staat voor internationale, korte versketens met toekomstbestendige productie van groenten en fruit welke bijdragen aan een gezonder leven. Het resultaat is dat de klant graag koopt, medewerkers graag bij ZON werken en de teler graag met ZON samenwerkt. ZON focust qua afzetgebied primair op Nederland en Duitsland. Daarnaast kent ZON, zij het in beperkte mate, een aantal andere afzetgebieden in West-Europa.

ZON kent vooralsnog geen specifieke ontwikkelactiviteiten. In het kader van SIG&F zullen daartoe wel mogelijkheden worden onderzocht.

ZON is ook een organisatie die doelstellingen kent en aan verplichting voldoet op het vlak van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Duurzaamheid. Daartoe zijn in samenwerking met o.a. onze leden diverse initiatieven opgestart. Binnen in onze branche is, inzake duurzaamheid, en in samenwerking met soortgelijke organisaties, het initiatief genomen om te komen tot een, in principe, standaardaanpak die leidt tot het voldoen aan de eisen die worden rondom de zogenaamde Corporate Sustainability Directives (CSRD). ZON is inzake CSRD toekomstig audit-plichtig.

1.3 Financieel verslag

Het jaar 2023 stond in het teken van het verder implementeren van acties gericht op het realiseren van minimaal een break-even resultaat van het kernbedrijf en het verder aanscherpen van de indirecte kosten.

De doelstelling om het kernbedrijf van ZON financieel gezond te maken is behaald. Een historische mijlpaal en resultante van kostenreductie acties, efficiencyverbeteringen en het marktconform maken van tarieven.

Dit heeft geleid tot het, voor wat betreft het kernbedrijf, niet meer afhankelijk zijn van de inkomsten uit hoofde van de canon (Hines) en het dividend (Houdstermaatschappij Verpakkingen B.V.). Deze inkomsten worden nu aangewend voor het verder realiseren van de strategie van ZON.

Qua omzet is 2023 een goed jaar gebleken. De omzet is met afgerond 10% gegroeid ten opzichte van boekjaar 2022. De totale som van bedrijfsopbrengsten komt uit op € 299 miljoen (2022: € 275 miljoen).

Het resultaat van boekjaar 2023 is met een resultaat na belastingen van afgerond € 4,1 miljoen positief (na belasting) belangrijk beter dan ons budget 2023 en goed te noemen.

Bestuur en Raad van Commissarissen hebben de Directie gedechargeerd voor het in 2023 gehanteerde beleid en de uitvoering daarvan.

Fraudeparagraaf

De directie verklaart dat er geen (vermoeden tot) fraude is binnen de organisatie. Dit op basis van een gedegen analyse. Deze analyse is, langs de lijn van COSO, als volgt samen te vatten.

Controle-omgeving

Gegeven de aard van de organisatie, zijnde een coöperatie met in principe geen eigen winstdoelstelling, is de risk-appetite van bestuur, directie en management laag. De coöperatie is er voor, door en namens de leden. Dit wordt gezamenlijk gerealiseerd in een cultuur van transparantie en openheid in zaken. Transparantie komt derhalve mede terug in het opstellen, bespreken en vaststellen van de begroting met telers. Ook de hieruit voortvloeiende tarieven en provisies worden toegelicht en vastgesteld door het bestuur. De wijze van facturatie is overeenkomstig zeer transparant en controleerbaar voor telers. Ter voorkoming van mogelijk onontdekte fouten worden saldobevestigingen verstuurd naar de telers. Mogelijke verschillen worden nader geanalyseerd en indien nodig gecorrigeerd.

Processen, controls en monitoring

Naast de externe controles als de accountantscontrole, IT-audits, fiscale controles en andere controls uit hoofde van het compliant moeten zijn met een breed scala aan wet- en regelgeving (waaronder SIG&F), steunt ZON op een zeer adequaat Internal Control Framework dat bij regelmaat wordt getoetst middels zogenaamde self-control assessments. In de vergadering met het bestuur wordt periodiek aandacht besteed aan het Internal Control Framework inclusief het mitigeren van frauderisico's. In deze self-control assessments is er veel aandacht voor procesdecomposities, risico-analyses en documentatie.

Informatie & Communicatie

Frequente rapportages, gericht op het zetten, realiseren en monitoren van de strategie, worden middels een gebalanceerde overlegstructuur actief gedeeld met alle betrokken stake-holders, waaronder Bestuur, Raad van Commissarissen, de algemene ledenvergadering, directie, management en medewerkers.

Slot

De uitkomsten van de interne en externe controles worden geëvalueerd en indien relevant zullen risico-inventarisatie, interne procedures en/of richtlijnen worden aangepast.

Verwachtingen 2024

In 2023 heeft ZON opnieuw een stip op de horizon gezet (2024-2028). Daartoe behoort een doelstelling van minimaal 9% groei in omzet per jaar.

De blijvende aandacht voor sales, business development en efficiency in staf en operations zal ook in 2024 moeten leiden tot een positief financieel resultaat, ondanks de, wederom hoofdzakelijk ten gevolge van indexaties, stijgende organisatiekosten. Daarnaast zullen de effecten van de in het recente verleden doorgevoerde herstructureringen belangrijk positief blijven bijdragen aan het resultaat.

Er worden geen wijzigingen in de financieringsstructuur verwacht.

ZON blijft investeren in het verder uitbouwen van de strategie en het inzetten van mensen en middelen. De strategie is duidelijk gericht op verdere groei. Dit in nauwe samenwerking met bestuur en leden.

Financiële positie (bedragen in € 1.000)

De geconsolideerde balans van Koninklijke Telersvereniging ZON ultimo boekjaren 2023, 2022 en 2021 is als volgt verkort weergegeven:

	2023		2022		2021	
	%		%		%	
Materiële vaste activa	2.044	2	2.224	2	6.102	6
Financiële vaste activa	56.261	49	45.640	46	35.036	36
Vorraden	1.071	1	737	1	679	1
Vorderingen	36.984	32	17.222	17	17.899	19
Liquide middelen	19.254	16	33.941	34	36.676	38
	115.614	100	99.764	100	96.392	100
Groepsvermogen	74.280	64	74.385	74	69.768	72
Voorzieningen	1.950	2	1.566	2	1.745	2
Langlopende schulden	16.345	14	6.263	6	1.276	1
Kortlopende schulden kredietinstellingen	—	—	—	—	—	—
Overige kortlopende schulden	23.039	20	17.550	18	23.603	25
	115.614	100	99.764	100	96.392	100

De solvabiliteit (het groepsvermogen in percentage van het balanstotaal) is gedaald van 74% in 2022 naar 64% in 2023 door met name uitgekeerd dividend en uitstaande langlopende schulden in lopend boekjaar.

De current ratio (vlottende + liquide activa gedeeld door de kortlopende schulden), maatstaf voor liquiditeit, is met 2,5 zeker goed te noemen.

Risicoparagraaf

Strategische risico's

Verdere vermindering van ledenaantal en uiteindelijk areaal, vanwege natuurlijk verloop en overige marktfactoren (concurrent, klant) heeft invloed op de productbeschikbaarheid en commerciële mogelijkheden. Ook de resultaten van operationele afdelingen kunnen als gevolg van afnemende hoeveelheden verder onder druk komen te staan.

Als antwoord hierop biedt ZON haar leden een passende strategie welke in goede samenwerking met die leden en bestuur tot stand is gekomen. Een consistent en gebalanceerd verkoopprogramma leidt uiteindelijk tot goede resultaten op het gebied van behaalde prijzen voor de leden. Daarnaast leidt dit programma tot een passende invulling van haar rol als afzetorganisatie voor de leden door het realiseren van passende teler-klant koppelingen en door goede logistieke en administratieve prestaties.

Operationele risico's

De beheersing van de aanvoer is belangrijk voor het presteren in de markt. Dit wordt bereikt door het hebben van een systeem van aanvoerprognoses. Hierbij is de opvolging door de telers een continu punt van aandacht.

Financiële risico's

De financiële huishouding van ZON kent geen specifieke risico's afgezien van normale bedrijfsrisico's in de operatie en in het bijzonder het kredietrisico. Dit laatste risico matigt ZON door middel van een kredietrisicoverzekering. De corona- en energiecrisis hadden en hebben mogelijk impact. De betalingstermijnen, en achterliggend de condities van kredietverzekeraars, staan onder druk. In het afgelopen jaar heeft ZON de controles in deze,

met succes, opnieuw verscherpt. Daarnaast ziet ZON, in goede samenwerking met haar leden en de belastingdienst, erop toe dat ook fiscale risico's goed worden afgedekt. Dit in het bijzonder met betrekking tot mogelijke BTW-risico's in relatie tot intracommunautaire leveringen die deels plaatsvinden in opdracht en onder regie van de leden en/of klanten. ZON maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Wet- en regelgeving risico's

Het borgen van voedselveiligheid staat voorop door het continu monitoren van de aanvoer, verwerking en afvoer van onze producten door onder andere een daartoe gespecialiseerde afdeling keur. In de processen borgt ZON daarnaast het voldoen aan de eisen die worden gesteld uit hoofde van geldende wet- en regelgeving. Daarnaast mitigeert ZON dit risico door het hebben van passende verzekeringen.

Fiscale eenheid voor de Vennootschapsbelasting

Telersvereniging ZON vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met:

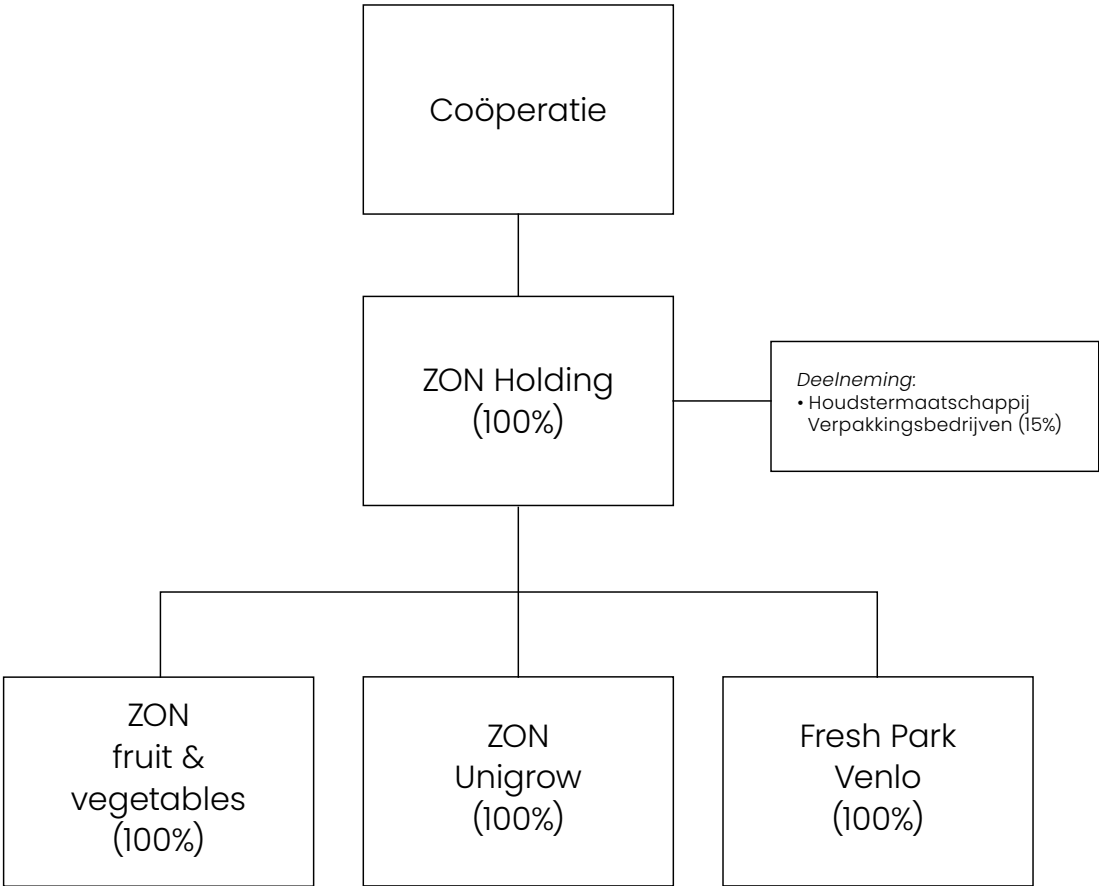
- ZON Holding B.V.
- ZON fruit & vegetables B.V.
- Fresh Park Venlo B.V.
- ZON Unigrow B.V.

Fiscale eenheid voor de Omzetbelasting

Telersvereniging ZON vormt een fiscale eenheid voor de omzetbelasting met:

- ZON Holding B.V.
- ZON fruit & vegetables B.V.
- Fresh Park Venlo B.V.
- ZON Unigrow B.V.

1.4 Juridische structuur 2023

1.5 Personeel en organisatie

Na het succes van de eerste ZON Youngster Academy is eind 2022 de ZON Executive Academy gestart. Een mix van telers en medewerkers met een veelzijdig programma van hard- en soft-skills. Dit opleidingsprogramma loopt door tot begin 2024 met een onderbreking in de zomermaanden vanwege het teeltseizoen. Inmiddels is ook een derde editie gestart, wederom met de mix van medewerkers en telers. Begin 2024 start een vierde editie, dit keer met alleen medewerkers van ZON.

In het najaar van 2023 is een Medewerker Tevredenheid Onderzoek (MTO) gehouden. De algemene tevredenheidsscore was een 7,7 met een response van 84%. Zeer mooie cijfers.

Alle medewerkers zijn op zeven onderwerpen via een online vragenlijst naar hun mening gevraagd. Tevens is gevraagd naar wat absoluut behouden moet worden, wat ZON uniek maakt en wat voor verbetering vatbaar is. Een projectgroep met vertegenwoordiging uit alle onderdelen van de organisatie (staf, sales, operations) is gaan kijken naar alle verbeter suggesties en daar waar mogelijk worden deze opgepakt.

Medio 2023 is een traject gestart rondom de introductie van kernwaarden die voor alle medewerkers van ZON gaan gelden. Dit heeft geresulteerd in de vaststelling van de kernwaarden relatiegerichtheid, resultaatgerichtheid en professionaliteit. In 2024 wordt dit verder geïmplementeerd en toegepast in de organisatie.

Het afgelopen jaar is sterk ingezet op het verbeteren van het employer brand van ZON. De website van ZON is verbeterd om zo beter in te kunnen spelen op de informatiebehoefte van (potentiële) telers, klanten en medewerkers. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe aansprekende website, waarop het imago en de sfeer van ‘ZON’ duidelijker naar voren komen.

Er is veel energie gestoken in het verbeteren van de connectie met opleiders in de regio. Er zijn goede contacten met diverse opleiders in de regio, van (V)MBO tot HBO. Van studenten van diverse opleidingen krijgt ZON stage-aanvragen. ZON staat op open dagen en krijgt regelmatig aanvragen voor een rondleiding bij ZON. Het positieve effect van een beter brand komt ook tot uiting in een aanzienlijk hoger aantal reacties op vacatures en online volgers via onze social media.

ZON kan ook in 2023 een goed verzuimcijfer laten zien. Ondanks de stijging van het verzuimpercentage in 2023 ten opzichte van 2022, ligt het cijfer nog steeds ruim onder het landelijk gemiddelde. Enkele langdurige verzuimcases zorgen voor een hoger verzuimcijfer dan de afgelopen jaren. Het kort en middellang verzuim laten zeer lage cijfers zien.

Personeelsgegevens

Aantal medewerkers

Afdeling / BV	2023 <i>(peildatum: 31-12-2023)</i>	2022 <i>(peildatum: 31-12-2022)</i>
Totaal*	90 (83 fte)	81 (76 fte)
ZON Holding	0 (0 fte)	4 (3 fte)
ZON Unigrow	3 (3 fte)	3 (3 fte)
ZON fruit & vegetables	87 (80 fte)	74 (70 fte)

Ziekteverzuimcijfers

Afdeling / BV	2023	2022
Totaal	3,8%	2,7%

1.6 De Ondernemingsraad

De ondernemingsraad heeft onderstaande advies- en instemmingsaanvragen behandeld in 2023:

Instemming aanvragen inzake:

- Wijziging beoordelingssystematiek op basis van kernwaarden
- Introductie algemeen bonussysteem ZON
- Rookvrij beleid ZON

Advies aanvragen inzake:

- Herbenoeming lid van RvC mevr. Anita Wetterhahn-Reijnen.
- Onderzoek ERP

Daarnaast heeft de Ondernemingsraad zich beziggehouden met onderstaande onderwerpen:

- Afronding pensioentraject
Het nieuwe pensioenstelsel, budget en het indexatievraagstuk waren hierbij belangrijke aandachtspunten. Na meerdere constructieve overleggen hebben we hier een goede regeling weten te bereiken.
- Aanpassingen van het OR-reglement
- Overlegvergaderingen met bestuurder

Compliance

In 2023 is er rondom het bestaande ZON complianceprogramma te melden dat, net als voorgaande jaren een jaarplan is opgesteld, waarbij de acties zoals afgesproken tussen bestuur, leden en medewerkers zijn opgevolgd. Van daaruit zijn er geen verdere bijzonderheden te melden.

2 Jaarrekening

2.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2023

(voor resultaatbestemming, in duizenden euro's)

Activa		2023	2022
Vaste activa			
Materiële vaste activa Vastgoedbeleggingen Machines en installaties Andere vaste bedrijfsmiddelen Investerings in uitvoering	(1)		
		22	282
		1.252	1.334
		770	552
		—	56
Totaal materiële vaste activa		2.044	2.224
Financiële vaste activa	(2)	56.261	45.640
Vlottende activa			
Voorraden	(3)	1.071	737
Vorderingen	(4)		
Debiteuren		14.042	12.334
SIG&F-subsidies		15.907	2.556
Overige vorderingen		7.035	2.332
Totaal vorderingen		36.984	17.222
Liquide middelen	(5)	19.254	33.941
Totaal activa		115.614	99.764
Passiva			
Groepsvermogen	(6)	74.280	74.385
Voorzieningen	(7)	1.950	1.566
Langlopende schulden	(8)	16.345	6.263
Kortlopende schulden	(9)		
Crediteuren		11.844	11.233
Belastingen, premies sociale verzekeringen en schulden ter zake van pensioenen		175	163
Kortlopend deel telersinvesteringen SIG&F		5.873	2.079
Overige kortlopende schulden		5.147	4.075
Totaal kortlopende schulden		23.039	17.550
Totaal passiva		115.614	99.764

2.2 Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2023

(in duizenden euro's)

		2023	2022
Netto-omzet		295.404	266.220
Overige opbrengsten		3.906	9.033
Som der bedrijfsopbrengsten	(10)	299.310	275.253
Kosten van grond- en hulpstoffen		(277.307)	(249.587)
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	(11)	(11.531)	(11.263)
Lonen en salarissen	(12)	(5.016)	(4.492)
Sociale lasten en pensioenlasten	(13)	(1.528)	(1.876)
Afschrijvingen op materiële vaste activa		(725)	(811)
Overige waardeveranderingen van materiële vaste activa		—	—
Overige bedrijfskosten	(14)	(897)	—
Som der bedrijfslasten		(297.004)	(268.028)
Bedrijfsresultaat		2.306	7.224
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		987	136
Rentelasten en soortgelijke kosten		(14)	(94)
Resultaat vóór belastingen		3.279	7.266
Belastingen	(15)	(346)	(1.382)
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	(16)	1.134	1.029
Resultaat na belastingen		4.067	6.913

2.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar 2023

(in duizenden euro's)

	2023	2022
Bedrijfsresultaat	2.306	7.224
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	725	811
Gebruiksvergoeding telersinvestering	(437)	—
Mutatie financiële vaste activa	(3.575)	(7.872)
Mutatie voorzieningen	384	(179)
Mutatie werkkapitaal	(16.438)	(4.677)
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	(17.034)	(4.693)
Ontvangen interest	987	136
Ontvangen dividend	1.134	1.029
Betaalde interest	(15)	(94)
Betaalde/ontvangen winstbelasting	(919)	(1.759)
Kasstroom uit operationele activiteiten	15.847	(5.381)
Investerings in materiële vaste activa	(545)	(2.008)
Investerings in financiële vaste activa	—	(3.112)
Desinvesterings in materiële vaste activa	—	5.075
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(545)	(45)
Mutatie leningen	1.052	4.987
Ontvangen erfpachtgelden	3.119	—
SIG&F uitbetaald aan telers	(3.141)	—
Telersinvesteringen	4.847	—
Betaald dividend	(4.172)	(2.296)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.705	2.691
Mutatie liquide middelen	(14.687)	(2.735)

2.4 Geconsolideerd overzicht totaalresultaat over 2023

(in duizenden euro's)

	2023	2022
Geconsolideerd nettoresultaat na belastingen toekomend aan de rechtspersoon	4.067	6.913
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van de rechtspersoon	—	—
Totaalresultaat van de rechtspersoon	4.067	6.913

2.5 Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023

Algemeen
Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A., gevestigd te Venlo, Venrayseweg 102, is een Coöperatie met uitgesloten aansprakelijkheid (U.A.) en is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 12000643. De belangrijkste activiteiten zijn het behartigen van de belangen van haar leden ten aanzien van het in de handel brengen van groenten en fruit, zowel door bevordering van concentratie van het aanbod van de producten als door de regulering van de producentenprijzen.

Verslaggevingsperiode en continuïteit
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023. Alle bedragen in dit rapport zijn weergegeven in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

Toegepaste standaarden
Koninklijke Telersvereniging ZON heeft zowel de enkelvoudige jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW
De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de enkelvoudige winst- en-verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat van vennootschappen waarin wordt deelgenomen na belastingen en het overige resultaat na belastingen.

2.6 Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijkheid in de praktijk zullen

voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Indien de weergave van de economische realiteit leidt tot het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridische eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Belastinglatenties
- Eeuwigdurend recht van erfpacht
- Materiële vaste activa
- Voorzieningen (claims en debiteuren)

Grondslagen voor consolidatie

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend waardoor ze de onderneming meer of minder invloed verschaffen.

Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten indien verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is. Deze belangen worden opgenomen onder de vlottende activa, onder effecten ('slechts aangehouden om te vervreemden').

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed. Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de financiële vaste activa zoals toegelicht in de enkelvoudige jaarrekening.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd. De in de consolidatie begrepen vennootschappen zijn:

- B.V., Holding, Venlo (100%);
- B.V., ZON fruit & Vegetables, Venlo (100%);
- B.V., ZON Unigrow, Venlo (100%);
- B.V., Fresh Park Venlo, Venlo (100%);

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen, langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindervingsverliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstrekte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst-en-verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan.

Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur of emittent failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren. Bijzondere waardevermindervingsverliezen met betrekking tot een tegen geamortiseerde

kostprijs gewaardeerd financieel actief worden berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Verliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindervingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De bedrijfsgebouwen en –terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa. Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen: 0-10
- Machines en installaties: 10-20
- Andere bedrijfsmiddelen: 20

De onderneming bepaalt het af te schrijven bedrag zonder rekening te houden met een restwaarde.

Onderhoudsuitgaven worden slechts

geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. De materiële vaste activa waarvan de vennootschap en haar groepsmaatschappijen, krachtens een financiële leaseovereenkomst, de economische eigendom heeft, worden geactiveerd.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen zijn onroerende zaken die worden aangehouden om huuropbrengsten en/of waardeinstijgingen te realiseren, en niet voor:

- eigen gebruik;
- gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening; of
- verkoop als onderdeel van de gewone bedrijfsuitoefening.

De eerste waardering van vastgoedbeleggingen is tegen de verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de koopsom en alle direct toe te rekenen uitgaven zoals juridische advieskosten, overdrachtsbelasting en andere transactiekosten. Als sprake is van een uitgestelde betaling van de koopsom wordt de verkrijgingsprijs gesteld op de contante waarde daarvan. De verkrijgingsprijs van een zelf vervaardigde vastgoedbelegging is het bedrag van de kosten tot en met het moment dat de vervaardiging of ontwikkeling gereed is.

De uitgaven na eerste verwerking van een vastgoedbelegging worden geactiveerd als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen. Alle overige uitgaven worden verantwoord als kosten in de winst- en-verliesrekening in de periode dat ze zich voordoen.

Vastgoedbeleggingen worden na eerste waardering gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Winsten of verliezen bij afstoting of buiten-gebruikstelling van een vastgoedbelegging worden bepaald als het verschil tussen de netto-opbrengst en de boekwaarde van het actief en worden verwerkt in de winst- en-verliesrekening.

Eventuele verplichtingen die de onderneming behoudt na vervreemding van een vastgoedbelegging worden verwerkt zoals toegelicht onder het hoofd voorzieningen.

Financiële vaste activa

- Deelnemingen met invloed van betekenis
Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelnemingen verwerkt (proportionele resultaatsbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste

activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is.

Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de onderneming echter geheel of ten dele garant staat voor de schulden van een deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd ter grootte van de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van de deelneming.

- Deelnemingen zonder invloed van betekenis
Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze opdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst- en-verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

- **Eeuwigdurende erfpacht**
De jaarlijkse ontvangst betrekking hebbende op het recht van erfpacht wordt gewaardeerd door de eeuwigdurende betalingen uit het recht van erfpacht te verdisconteren. De jaarlijks ontvangen bedragen aan erfpacht worden als aflossing op de vordering inzake eeuwigdurend erfpacht verwerkt. De oprenting (tegen 10,3% van de initiële waardering) wordt jaarlijks ten gunste van het resultaat verantwoord.

De verwerking van de opname van de eeuwigdurende erfpacht zoals deze geldt voor de jaarrekening is niet overeenkomstig de fiscale grondslagen. De verschillen tussen het commerciële en fiscale resultaat gelden als eeuwigdurende verschillen, waardoor de contante waarde van de latentie wordt verondersteld nul te zijn. Dit zal tevens betekenen dat de werkelijke belastingdruk volgens de jaarrekening af zal wijken van de nominale belastingdruk.

- **Telersinvesteringen**
Telersinvesteringen worden behandeld als financiële lease. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa.

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de schulden betrekking hebben.

- **Latente belastingen**
Latente belastingen worden als financieel vast actief aangemerkt.

- **Overige financiële vaste activa**
Vorderingen op niet-geconsolideerde

deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen. De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder het hoofd financiële instrumenten. Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengst uit deelnemingen (onder de financiële baten).

- **Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa**
Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de

eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

- **Vervreemding van vaste activa**
Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden
Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met overige kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden naar verwachting zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Voorraadbestanddelen die niet onderling uitwisselbaar zijn, worden gewaardeerd op basis van individuele specifieke kosten. Goederen die zijn geproduceerd voor een specifiek project,

worden gewaardeerd op basis van individuele specifieke kosten.

De voorraden grond- en hulpstoffen, gereed product en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde.

Gereed product wordt gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs op basis van gewogen gemiddelde prijzen, omvattende de aanschafkosten van gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Vorderingen
De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

Liquide middelen
Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen
Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen.

Voorzieningen

Algemeen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de onderneming noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de onderneming nadelige gevolgen heeft. Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Indien de tijdswaarde van voorzieningen materieel is, worden deze gewaardeerd tegen de contante waarde.

Voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen

Een voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen wordt gevormd indien het waarschijnlijk is dat de onderneming in een procedure zal worden veroordeeld. De

voorziening betreft de beste schatting van het bedrag waarvoor de verplichting kan worden afgewikkeld, en omvat tevens de proceskosten.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd financiële instrumenten.

Resultaatbepaling

Opbrengst (veiling) verkopen

Omzet uit de veiling verkopen wordt verantwoord zodra alle belangrijke rechten en risico's met betrekking tot het eigendom van de producten zijn overgedragen aan de koper. De contractuele prestatieverplichting van de groep betreft het leveren van de producten aan de afnemers. De meeste contracten bevatten één prestatieverplichting. Voor contracten met meerdere prestatieverplichtingen wordt de totale omzet toebedeeld aan de separate prestatieverplichtingen op basis van de verhoudingen in de verkoopwaarde van de individuele prestatieverplichtingen. Er is geen sprake van contracten met belangrijke variabele vergoedingen of een belangrijke financieringscomponent.

De omzet voor de groep wordt per contract bepaald en is afhankelijk de hoeveelheid geleverde (veiling)producten en de afgesproken prijs. De prijs is afhankelijk van vraag-en aanbod en komt tot stand middels de veilingklok of

wordt bepaald in (contractuele) afspraken met afnemers. De omzet wordt verantwoord onder aftrek van kortingen (e.g. handels- en volume kortingen). Omzet uit hoofde van deze verkopen wordt verantwoord als het bedrag van de opbrengst op betrouwbare wijze kan worden bepaald, als alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's met betrekking tot de goederen zijn overgedragen aan de afnemer, de rechtspersoon niet een zodanige voorgezette betrokkenheid behoudt over de verkochte goederen dat hij feitelijk kan blijven beschikken over die goederen en daarmee kan besluiten over de aanwending van die goederen, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de prestatieverplichtingen aan de rechtspersoon zullen toevloeien en de gemaakte kosten en de nog te maken kosten om de prestatieverplichting af te wikkelen betrouwbaar kunnen worden bepaald. Dit vindt doorgaans plaats op het moment dat het product wordt afgehaald door de afnemer dan wel wordt afgeleverd bij de afnemer.

Logistieke dienstverlening

Deze omzet wordt verantwoord naar rato van de verrichte prestaties aan de afnemer tegen het bedrag dat de groep verwacht te ontvangen voor die dienstverlening. De contractuele prestatieverplichting van de groep betreft het leveren van transportdiensten, verpakkingsdiensten en sorteerdiensten aan afnemers. De meeste contracten bevatten één prestatieverplichting. Voor contracten met meerdere prestatieverplichtingen wordt de totale omzet toebedeeld aan de separate prestatieverplichtingen op basis van de verhoudingen in de verkoopwaarde van de individuele prestatieverplichtingen. Er is geen sprake van contracten met belangrijke variabele vergoedingen of een belangrijke financieringscomponent.

De omzet voor de groep wordt per contract bepaald en is voornamelijk afhankelijk van het

volume van de productomzet en de (vooraf) afgesproken tarieven voor transportdiensten, verpakkingsdiensten en sorteerdiensten. De omzet wordt verantwoord onder aftrek van kortingen. Omzet uit hoofde van dienstverlening wordt verantwoord als het bedrag van de opbrengsten betrouwbaar kan worden bepaald, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de prestatieverplichtingen aan de rechtspersoon zullen toevloeien, de mate van voortgang per balansdatum betrouwbaar kan worden bepaald en de gemaakte kosten en de nog te maken kosten om de prestatieverplichting af te wikkelen betrouwbaar kunnen worden bepaald. Als de voortgang van een prestatieverplichting niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden opbrengsten verantwoord tot het bedrag van de kosten die per balansdatum daarvoor zijn gemaakt. De groep meet de voortgang van haar prestatieverplichtingen op basis van de verrichte handelingen die de grondslag vormen voor de logistieke dienstverlening.

Provisie leden

De opbrengsten uit provisie bestaan uit de bijdragen van leden voor de verrichte werkzaamheden ten dienste van de handling en verkoop. De bijdrage van leden is afhankelijk van het afgezette volume en de jaarlijks vastgestelde tarieven. De opbrengsten uit provisie worden verantwoord op het moment dat de volumes waarover deze provisie wordt berekend zijn overgedragen aan de kopers.

SIG&F-subsidies

De opbrengsten uit SIG&F subsidies bestaat uit de (vastgestelde) fee die in rekening gebracht wordt over de netto-telersinvestering ter vergoeding van de verleende diensten in het kader van het SIG&F-subsidieprogramma. Omzet uit hoofde van de dienstverlening wordt verantwoord als het bedrag van de opbrengsten betrouwbaar kan worden bepaald, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen

met betrekking tot de prestatieverplichtingen aan de rechtspersoon zullen toevloeien, de mate van voortgang per balansdatum betrouwbaar kan worden bepaald en de gemaakte kosten en de nog te maken kosten om de prestatieverplichting af te wikkelen betrouwbaar kunnen worden bepaald. De groep meet de voortgang van haar prestatieverplichtingen op basis van de verrichte diensten (ten opzichte van het totaal te verlenen diensten) in het kader van het SIG&F-subsidieprogramma.

Overige opbrengsten

Overige opbrengsten bestaan uit huuropbrengsten en verkochte bedrijfsmiddelen. Huuropbrengsten uit vastgoedbeleggingen worden lineair in de winst-en-verliesrekening opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt. Opbrengsten uit de oprenting van het erfpachtcanon worden verantwoord als huuropbrengsten.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Hieronder zijn begrepen de direct aan de netto-omzet toerekenbare kosten.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking

genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting

opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopend actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen. De disconteringsvoet vóór belasting geeft de actuele marktrente per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties/rendement op staatleningen weer, de risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden worden hierin niet betrokken.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Transitievergoedingen

Transitievergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting

en als last verwerkt als de onderneming zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een transitievergoeding. Transitievergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de transitievergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere transitievergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Financiële leases

Als de onderneming optreedt als lessor in een financiële lease, wordt het leaseobject geactiveerd als financieel vast actief. Leasebetalingen van het erfpachtcanon worden als aflossing op het actief verwerkt.

De aflossingen van de bijdrage telers inzake telersinvesteringen worden gesaldeerd met de afschrijving van het bijbehorende financiële vaste actief.

Overheidssubsidies

Aan Telersvereniging ZON zijn in het kader van de EU-regeling voor Sectorale interventie Groenten & Fruit (SIG&F) subsidies toegekend. Het totaalbedrag van de aangevraagde subsidie (hetgeen op grond van de regeling mag worden verwacht) wordt gesplitst in een exploitatiekostensubsidie en een investeringssubsidie. De ingediende exploitatiekostensubsidie wordt ten gunste van het resultaat van het verslagjaar gebracht. De geclaimde investeringssubsidie wordt in mindering gebracht op de aanschafkosten.

Verschillen tussen de aangevraagde subsidie en de definitieve subsidievaststelling worden verantwoord in het jaar dat dergelijke verschillen blijken.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Rente op schulden behorende bij een actief waarvoor noodzakelijkerwijs een aanmerkelijke hoeveelheid tijd benodigd is om het gebruiksklaar of verkoopklaar te maken (kwalificerende activa) wordt in de vervaardigingsprijs van een actief opgenomen, indien de aan die actiefpost verbonden toekomstige voordelen naar verwachting voldoende groot zullen zijn om de boekwaarde van die post inclusief de toegerekende rente te dekken en deze economische voordelen voldoende betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winst-belastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

De verwerking van de opname van de eeuwigdurende erfpacht zoals deze geldt voor de jaarrekening is niet overeenkomstig de fiscale grondslagen. De verschillen tussen het commerciële en fiscale resultaat gelden als eeuwigdurende verschillen, waardoor de contante waarde van de latentie wordt verondersteld gelijk aan nul te zijn. Dit zal tevens betekenen dat de werkelijke belastingdruk volgens de jaarrekening af gaat wijken van de nominale belastingdruk.

Indien de boekwaardes van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaardes, is sprake van tijdelijke verschillen. Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekening mogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere

verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij de onderneming in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijk verschil.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep.

Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Het verantwoorde resultaat uit deelnemingen bestaat uit:

- het aandeel van Telersvereniging ZON in de resultaten van deelnemingen die worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde;
- de uitgekeerde resultaten van op verkrijgingsprijs gewaardeerde deelnemingen;
- mutaties in de waardering van deelnemingen en de eventuele mutaties in de waardering van leningen aan en vorderingen op deelnemingen;

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkoopprijs van gedesinvesteerde materiële vaste activa is als desinvestering opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover ontvangst in geld heeft plaatsgevonden. Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa zijn opgenomen voor zover deze zijn betaald. Acquisities van groepsmaatschappijen worden gepresenteerd op de lijn acquisitie deelnemingen voor het betaalde bedrag verminderd met meegekochte liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord.

De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen (zie noot 2 en noot 19 voor de geïdentificeerde verbonden partijen) worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

2.7 Toelichting op de geconsolideerde balans

(1) Materiële vaste activa

	Vastgoed beleg- gingen	Machines en installaties	Andere bedrijfs- middelen	Invest. in uit- voering	Totaal
Aanschafwaarde	1.192	17.126	1.807	56	20.181
Cumulatieve afschrijvingen	(910)	(15.792)	(1.255)	—	(17.957)
Stand per 31 december 2022	282	1.334	552	56	2.224
Gereedgekomen projecten	—	—	—	(56)	(56)
Investerings	—	449	152	—	601
Desinvesteringen	—	—	—	—	—
Afschrijvingen	—	(531)	(194)	—	(725)
Waardevermindering	—	—	—	—	—
Herclassificatie	(260)	—	260	—	—
Stand per 31 december 2023	22	1.252	770	—	2.044
Aanschafwaarde	912	11.953	1.808	—	14.673
Cumulatieve afschrijvingen	(890)	(10.701)	(1.038)	—	(12.629)
Stand per 31 december 2023	22	1.252	770	—	2.044
Belangrijkste afschrijvingspercentages	0 – 10	0 – 22	10 – 20		

Telersvereniging ZON heeft in oktober 2018 het overgrote deel van haar opstallen op Fresh Park Venlo overgedragen aan Hines (Houston, USA) waarbij zij haar gronden heeft uitgegeven in een eeuwigdurende erfpacht met een periodiek te betalen canon. Deze in erfpacht uitgegeven gronden zijn, als onderdeel van de financiële vaste activa, per ultimo 2023 gewaardeerd op € 35.169.

De reele waarde van de vastgoedbeleggingen wijkt niet materieel af van de boekwaarde.

(2) Financiële vaste activa

	Deel- nemingen	Telers- investerin- gen	Eeuwig durend erfpacht	Latente belasting	Overige vorde- ringen	Totaal
Aanschafwaarde	108	18.173	32.019	314	7.754	58.368
Cum. waardevermind.	—	—	—	—	—	—
Cum. Oprenting/aflossing/vrijval	—	(14.978)	2.694	(314)	(130)	(12.728)
Stand per 31 december 2022	108	3.195	34.713	0	7.624	45.640
Aanschafwaarde/Verstrekking	—	6.602	—	—	5.552	12.154
Oprenting	—	—	3.575	—	—	3.575
Aflossing	—	(1.247)	(3.119)	—	(742)	(5.108)
Vrijval	—	—	—	—	—	—
Stand per 31 december 2023	108	8.550	35.169	0	12.434	56.261
Aanschafwaarde	108	24.775	32.019	314	13.306	70.522
Cum. waardevermind.	—	—	—	—	—	—
Cum. Oprenting/aflossing/vrijval	—	(16.225)	3.150	(314)	(872)	(14.261)
Stand per 31 december 2023	108	8.550	35.169	0	12.434	56.261

Deelnemingen

Telersvereniging ZON heeft de volgende deelnemingen:

Naam	Vestigingsplaats	Percentage
Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V.	Zoetermeer	15

De deelneming is gewaardeerd op verkrijgingsprijs. Het ontvangen dividend wordt derhalve opgenomen als resultaat deelneming in de winst-en-verliesrekening en niet via de financiële vaste activa.

Telersinvesteringen

Het saldo telersinvesteringen per einde boekjaar is incl. aflossingen een bedrag van € 8.550 in 2023. In dit bedrag zijn inbegrepen telersinvesteringen die zijn vooruitbetaald en betrekking hebben op het SIG&F programma 2024 ter hoogte van € 1.091. Telersinvesteringen worden afgelost binnen een termijn van maximaal 5 jaar gelijk aan de termijn van de hier terzake verstrekte subsidie (SIG&F). Over een eventuele voorfinanciering wordt een marktconforme rente en fee in rekening gebracht.

Eeuwigdurende erfpacht

In oktober 2018 heeft Fresh Park Venlo haar gronden met opstallen en ontwikkelrecht uitgegeven in een eeuwigdurende erfpacht. Deze transactie heeft geleid tot het desinvesteren van opstallen alsook grond waarop het recht betrekking heeft. De jaarlijkse betaling, betrekking hebbende op het recht van erfpacht, wordt gewaardeerd door de eeuwigdurende betalingen te verdisconteren. Hierbij wordt een indexatiepercentage van 2% toegepast en een verdisconteringsfactor van 10,3 gehanteerd. In 2023 heeft dit geleid tot een waardering van € 3.575 wat tevens het bedrag is dat in het resultaat 2023 is verwerkt. De ontvangen erfpachtbetaling over deze periode bedroeg € 3.119. Samen leidt dit tot een mutatie van € 456 op het eeuwigdurend erfpachtrecht. Deze oprenting en aflossing wordt in het verloopoverzicht gepresenteerd als verstrekking (per saldo). Het, toekomstig, op korte termijn, te ontvangen bedrag aan erfpachtcanon bedraagt op basis van huidige inzichten € 3.200 – € 3.300 per jaar.

Latente belastingvorderingen

De actieve belastinglatentie is per 2022 vrijgevallen vanwege verkoop terreinen en gebouwen. Hierdoor zijn er geen commercieel/fiscale verschillen in de waardering van terreinen en gebouwen.

Bedrijfspanden in eigen gebruik

De sale en leaseback uit 2018 van de bedrijfspanden in eigen gebruik zijn als operationele lease verwerkt. Er is sprake van marktconforme voorwaarden. De hiermee samenhangende verplichtingen zijn opgenomen onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

Overige vorderingen

Overige vorderingen 2023 bestaan voor € 6.519 uit een vordering op Hines. Deze vordering komt voort uit de vastgoeddeal van 2022. De totale vordering Hines betreft € 7.183 bestaande uit een langlopend deel € 6.519 en kortlopend deel € 664. Aflossing geschiedt in 13 gelijke jaarlijkse, in principe tegen CPI, te indexeren termijnen. Daarnaast bestaan de overige vorderingen voor € 5.552 uit verstrekte leningen u/g aan telers. De totale vordering op telers betreft € 7.484 bestaande uit een langlopend deel € 5.552 en kortlopend deel € 1.932. De totale hoofdsom van de vorderingen bedraagt € 8.556. Het rentepercentage bedraagt tussen 3,5% en 5,0% en is vast gedurende de hele looptijd van de vordering.

	2023	2022
(3) Voorraden		
Grond- en hulpstoffen	1.071	737
Gereed product	—	—
Voorziening incurant	—	—
Stand per 31 december	1.071	737

Het verloop van de voorziening voor incourantheid is als volgt:

	2023	2022
Stand per 1 januari	—	54
Toevoeging ten laste van de winst-en-verliesrekening	—	(54)
Afboeking ten laste van de voorziening	—	—
Stand per 31 december	—	—

(4) Vorderingen

Debiteuren		
Vorderingen op debiteuren	14.431	12.803
Voorziening voor het risico op oninbaarheid	(389)	(469)
Stand per 31 december	14.042	12.334

ZON heeft de waarde van de vorderingen grotendeels gedekt door een afgesloten kredietverzekering. De verwachte looptijd van de vorderingen is korter dan 1 jaar.

	2023	2022
<i>SIG&F-subsidies</i>		
SIG&F-subsidies	15.907	2.556
Stand per 31 december	15.907	2.556

Dit betreft een vordering op RVO per eind 2023 op basis van SIG&F declaratie. Van dit bedrag is € 4.726 te vorderen binnen 1 jaar (2022: € 2.556), het restant à € 11.181 (2022: € 0) is te vorderen in 2 tot 5 jaar in verband met declaratie in tranches.

<i>Overige vorderingen</i>		
Vennootschapsbelasting	1.343	788
Omzetbelasting	1.380	69
Oogstkredieten leden ZON	118	35
Inzake telersproject SIG&F licentierechten	746	—
Kortlopende vordering Hines	664	654
Kortlopende vordering leningen u/g Telers	1.814	—
Overige vorderingen	970	786
Stand per 31 december	7.035	2.332

(5) Liquide middelen
ZON heeft voor € 27 bankgaranties verstrekt. De overige liquide middelen staan vrij ter beschikking van ZON.

(6) Groepsvermogen
Voor het verloop van het groepsvermogen wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen van de enkelvoudige balans.

(7) Voorzieningen

	Claims	Jubilea	Totaal 2023	Totaal 2022
Stand per 1 januari	1.500	66	1.566	1.745
Dotaties	397	5	402	—
Onttrekkingen	—	(18)	(18)	—
Vrijval	—	—	—	(179)
Stand per 31 december	1.897	53	1.950	1.566
Looptijd < 1 jaar	1.500	4	1.504	1.510
Looptijd < 5 jaar	397	28	425	19
Looptijd > 5 jaar	—	21	21	37
Stand per 31 december	1.897	53	1.950	1.566

(1) Voorziening claims

De voorziening claims bestaat uit een voorziening ter dekking van mogelijke financiële schade als gevolg van afkeur van ingediende subsidies ter hoogte van € 1.500, alsmede ter dekking van mogelijke financiële schade als gevolg van een juridisch geschil met een van onze relaties ter hoogte van € 397.

(8) Langlopende schulden

	2023	2022	> 1 jaar	>5 jaar
Verplichtingen inzake telersinvesteringen	22.218	8.042	16.345	—
Reservering verplichting leegstand	300	600	—	—
	22.518	8.642	16.345	—
Aflossingsverplichting volgende boekjaar (opgenomen onder kortlopende schulden):				
• Ontvangen bijdrage telersinvesteringen	(5.873)	(2.079)		
• Reservering verplichting leegstand	(300)	(300)		
Boekwaarde 31 december	16.345	6.263		

Verplichtingen inzake telersinvesteringen

De verplichtingen aan telers inzake telersinvesteringen bestaan vooral uit betaalde garantiestellingen, een vergoeding ter dekking van de toekomstige afschrijvingen, verminderd met nog door telers te betalen provisiebijdragen. Over de schulden is geen rente van toepassing.

Reservering verplichting leegstand

In 2018 heeft ZON een garantie verstrekt voor geprognoseerde leegstand van verouderde delen van Fresh Park Venlo voor de periode 2021-2023. De betreffende delen zijn in 2021 verhuurd en de veronderstellingen op grond waarvan de overeenkomst is gesloten, zijn door partijen overeengekomen. In 2021 is derhalve met tegenpartij (Hines) een overeenkomst gesloten waardoor 300K in 2021 is vrijgevallen. Per 31-12-2023 resteert een restschuld van 300K welke volledig is afgelost begin 2024.

(9) Kortlopende schulden

Crediteuren

Inbegrepen in het saldo crediteuren zijn schulden aan leden van Telersvereniging ZON uit hoofde van aanvoer van product. Per 31 december 2023 bedroeg het saldo € 6.152 (2022: € 5.871).

Belastingen, premies sociale verzekeringen en schulden ter zake van pensioenen

	2023	2022
Vennootschapsbelasting	—	—
Loonheffing en premies sociale verzekeringen	175	163
Stand per 31 december	175	163
<i>Kortlopend deel telersinvestering SIG&F</i>		
Plantmateriaal	—	14
Telersinvesteringen	5.873	2.065
Stand per 31 december	5.873	2.079
<i>Overige kortlopende schulden</i>		
Inzake telersprojecten SIG&F	538	172
Inzake interimdividend kwartaal 4 2023	383	347
Vooruit ontvangen huur (erfpachtcanon)	902	845
Bonussen afnemers	316	396
Verlofrechten en vakantiegeld personeel	574	562
Te betalen pensioenpremie	357	257
Reservering verplichting leegstand (korter dan een jaar)	300	300
Afvalfonds	281	46
Bijdrage ZON aan leerstoel ‘Jeugd en Gezonde Voeding’	—	47
Transitievergoedingen	376	—
Te restitueren provisie telers	371	117
Schulden aan handelspartijen	346	390
Overige	403	596
	5.147	4.075

Financiële instrumenten

Algemeen

De primaire doelstelling van Telersvereniging ZON is risico's waar mogelijk te beperken tot een aanvaardbaar niveau. De belangrijkste instrumenten van de groep zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico, het kasstroomrisico en het prijsrisico bestaande uit het valuta-, rente- en marktrisico. ZON handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Daarboven heeft ZON de waarde van de vorderingen voor een gedeelte gedekt door een afgesloten kredietverzekering. Daarnaast zijn langlopende schulden vastrentend en is het prijsrisico minimaal, onder meer doordat vrijwel alle transacties van ZON plaatsvinden in euro's. De reële waarde van de financiële instrumenten ligt in lijn met de betreffende boekwaardes zoals opgenomen in de balans.

Kredietrisico

Telersvereniging ZON loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Voor het maximale kredietrisico wordt verwezen naar de debiteurenpositie in de balans. Met betrokken tegenpartijen bestaat een lange relatie; zij hebben altijd tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Een gedeelte van het kredietrisico is afgedekt middels kredietverzekeringen.

Renterisico en kasstroomrisico

Het beleid van Telersvereniging ZON is om haar financieringen te beperken. ZON loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden. ZON heeft geen specifieke instrumenten ter mitigering van dit risico.

Valutarisico

Als gevolg van het feit dat Telersvereniging ZON slechts zeer beperkte internationale activiteiten verricht loopt ZON uit hoofde van in de balans opgenomen vorderingen en schulden een zeer gering valutarisico. ZON heeft geen specifieke instrumenten ter mitigering van dit risico.

Liquiditeitsrisico

Telersvereniging ZON bewaakt de liquiditeitspositie door middel van periodieke liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor ZON steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft.

Erfpachtrisico

Gegarandeerd is dat toekomstige canonbetalingen de aanvangscanon 2018 niet zullen onderschrijven. Verder vervalt het recht van erfpacht voor de verkrijger en krijgt ZON het recht inclusief opstallen terug bij structurele wanbetaling.

Risico telersinvesteringen

De afschrijvingen op de financiële vaste activa in het kader van telersinvesteringen worden volledig gedekt door onttrekking van de onder schulden opgenomen bijdrage telers inzake telersinvesteringen.

Op 31 december 2023 zijn de niet-contant gemaakte contractuele betalingsverplichtingen en vorderingen als volgt:

	< 1 jaar	> 1 jaar < 5 jaar	>5 jaar
Handels- en overige verplichtingen	23.039	16.345	—
Leningen	—	—	—
	23.039	16.345	—
Handelsvorderingen	(14.042)		
SIG&F subsidies	(4.726)	(11.181)	
Overige vorderingen	(7.035)	(12.434)	
Liquide middelen	(19.254)		
	(45.057)	(23.615)	—
	(22.018)	(7.270)	—

Mitigerende maatregelen

Telersvereniging ZON ziet erop toe dat er voldoende opvraagbare tegoeden zijn om gedurende een periode van ten minste een jaar vooruit de verwachte operationele kosten te dekken, inclusief het voldoen aan de financiële verplichtingen. Hierin is geen rekening gehouden met het eventuele effect van extreme omstandigheden die redelijkerwijs niet kunnen worden voorspeld.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

	2023	2022
Huurverplichtingen gebouwen	12.506	13.762
Contractuele inkoopverplichtingen	27	27
Leaseverplichtingen machines en personenauto's	639	680
Investeringsverplichting inzake KOSMOS-software	—	175
Stand per 31 december	13.172	14.643
Looptijd huurcontracten:		
Huurverplichtingen met een looptijd korter dan een jaar	1.283	1.280
Huurverplichtingen met een looptijd korter dan vijf jaar	5.130	5.121
Huurverplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar	6.093	7.361
Stand per 31 december	12.506	13.762
Looptijd operationele leaseverplichtingen:		
Leaseverplichtingen met een looptijd korter dan een jaar	257	262
Leaseverplichtingen met een looptijd korter dan vijf jaar	381	418
Leaseverplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar	—	—
Stand per 31 december	639	680

2.8 Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

(10) Som der bedrijfsopbrengsten

Geografische omzetsegmentatie

	2023	2022
Nederland	80%	72%
Duitsland	15%	22%
Overige landen	5%	6%
Totaal	100%	100%

De netto-omzet kan als volgt worden gespecificeerd naar de belangrijkste opbrengsten-categorieën:

Opbrengst verkopen	280.336	252.584
Logistieke dienstverlening	5.507	4.681
Provisie leden	7.217	6.456
SIG&F-subsidies	1.326	1.372
Overige	1.018	1.127
Netto-omzet	295.404	266.220
Verhuur gebouwen	3.902	3.958
Verkochte bedrijfsmiddelen	4	5.075
Overige opbrengsten	3.906	9.033
Som der bedrijfsopbrengsten	299.310	275.253

Onder verhuur gebouwen is, vanaf 5 oktober 2018, tevens de bate uit de erfpachtcanon verwerkt. In 2023 is de bate uit de erfpachtcanon € 3.575 t.o.v. € 3.582 in het jaar 2022.

Onder de verkochte bedrijfsmiddelen 2022 heeft een bedrag van EUR 4,9 miljoen betrekking op boekwinst verkoop van onroerend goed.

(11) Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

	2023	2022
Algemene kosten	2.631	2.781
Overige personeelskosten	2.864	2.605
Transportkosten	2.420	2.385
Huisvestingskosten	2.459	2.846
Verkoopkosten	1.157	646
Totaal	11.531	11.263

(12) Lonen en salarissen

Het gemiddeld aantal medewerkers uitgedrukt in fulltime banen is als volgt:

Operations	36	34
Commercie	23	20
Staf & Overhead	21	19
ZON Unigrow	3	3
Totaal	83	76

Het hierbij behorende totaal aantal medewerkers is 90 81

De personeelskosten in 2023 zijn incl. eenmalige herstructureringskosten ten dienste van het, naar de toekomst toe, significant verlagen van de reguliere personeelskosten en de organisatie beter te laten aansluiten bij de realisatie van haar strategische doelstellingen. Er zijn geen personeelsleden in het buitenland werkzaam.

(13) Sociale lasten en pensioenlasten

	2023	2022
Sociale lasten	751	685
Pensioenlasten	777	1.191
	1.528	1.876

Pensioenregeling

ZON heeft in 2019 gekozen voor een Algemeen Pensioen Fonds (APF) via Centraal Beheer Achmea. Hierbij is de verleende vrijstelling vanuit de bedrijfstak-pensioenregeling ook van kracht.

De nieuwe regeling (2019 e.v.) is opgesplitst in een basis- en een excedentregeling. Voor de basisregeling in deze geldt dat het maximaal pensioengevend salaris is gekoppeld aan de regeling van het bedrijfstak-pensioenfonds (€ 39.000,- in 2022 e.v.). Voor het salarisdeel boven deze norm is in een Defined Contribution-regeling (DC) voorzien met een maximum salaris van € 137.800,- (2022 e.v.).

De medewerkers betalen een eigen bijdrage van 8% over zowel de basis- als de excedent-regeling.

(14) Overige bedrijfskosten

	2023	2022
Overige bedrijfskosten	897	—
	897	—

De overige bedrijfskosten betreft voornamelijk mutaties van bijzondere posten die niet aan de omzet toerekenbaar zijn. Dit betreffen onder andere voorzieningen voor incurante voorraden en overige posten.

(15) Belastingen

Telersvereniging ZON vormt samen met ZON Holding B.V., ZON fruit & vegetables B.V., Fresh Park Venlo B.V. en ZON Unigrow B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten.

	2023	2022
Resultaat voor belastingen	3.279	7.266
Vennootschapsbelasting	(346)	(1.382)
Effectieve belastingdruk	10,6%	19,0%
Resultaat voor vennootschapsbelasting commerciële jaarrekening	3.279	7.266
Bij: Resultaat deelnemingen	1.134	1.029
Af: Fiscaal lagere boekwinst verkoop BBW pand	-	(838)
Commerciële winst vóór belasting	4.413	7.457
Af: Fiscaal lagere waardering voorziening	397	-
Bij: Fiscaal niet gevolgde financial lease	(456)	(680)
Af: Deelnemingsvrijstelling	(1.134)	(1.029)
Bij: Niet aftrekbare kosten	19	21
Fiscale winst	3.239	5.769
Vennootschapsbelasting		
- VPB eerste schijf	38	59
- VPB tweede schijf	784	1.387
- Correcties voorgaande jaren	(476)	(64)
Totaal vennootschapsbelasting	346	1.382

Correcties voorgaande jaren ontstaan doordat in de jaarrekening 2022 is uitgegaan van de concept VPB berekening. Verschillen worden veroorzaakt doordat in de ingediende aangifte 2022 het resteren- de verlies van 2021 is verrekend, alsmede door toepassing van EIA in de aangifte 2022 die uit voor- zichtigheid niet is berekend in de concept VPB berekening. De aanslagen zijn tot en met boekjaar 2019 definitief opgelegd.

(16) Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat bestaat uit het toegekende dividend van de Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onder- neming en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de onderneming en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen buiten de groep voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De bezoldiging van de bestuurders is opgenomen in de toelichting op de enkelvoudige winst-en- verliesrekening.

2.9 Enkelvoudige balans per 31 december 2023

(voor resultaatbestemming, in duizenden euro's)

Activa

	2023	2022
Vaste activa		
Financiële vaste activa (19)		
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	74.280	74.385
Latente belastingen	—	—
	74.280	74.385
Vlottende activa		
Vorderingen		
Overige vorderingen	—	—
	—	—
Liquide middelen	19.254	33.941
Totaal activa	93.534	108.326

Passiva

	2023	2022
Eigen vermogen (20)		
Algemene reserve	53.004	53.004
Statutaire bijzondere reserve	17.209	14.468
Onverdeeld resultaat	4.067	6.913
	74.280	74.385
Voorzieningen (21)	—	—
Langlopende schulden		
Overige	—	—
Kortlopende schulden		
Crediteuren	51	51
Schulden aan groepsmaatschappijen	19.203	33.890
Overige kortlopende schulden	—	—
	19.254	33.941
Totaal passiva	93.534	108.326

2.10 Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over het boekjaar 2023

(in duizenden euro's)

	2023	2022
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen, na belastingen	4.067	6.913
Resultaat na belastingen	4.067	6.913

2.11 Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2023

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de statutaire jaarrekening 2023 van de onderneming. De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming verwerkt. Ten aanzien van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening van de coöperatie is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

(19) Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

Naam	Vestigingsplaats	Percentage
ZON Holding B.V.	Venlo	100 ¹
• ZON fruit & vegetables B.V.	Venlo	100 ¹
• ZON Unigrow B.V.	Venlo	100
• Fresh Park Venlo B.V.	Venlo	100 ¹
• Houdstermaatschappij Verpakkingsbedrijven B.V.	Zoetermeer	15 ^{2, 3}

- 1 Voor deze ondernemingen is een artikel 2:403 BW verklaring afgegeven.
2 Deze ondernemingen worden niet mee geconsolideerd.
3 Deze ondernemingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

	2023	2022
Stand per 1 januari	74.385	69.768
Uitkering vermogen	(4.172)	(2.296)
Resultaat	4.067	6.913
Stand per 31 december	74.280	74.385

De deelneming in groepsmaatschappijen betreft uitsluitend ZON Holding B.V.

Latente belastingen

Stand per 1 januari	—	314
Dotaties	—	—
Onttrekkingen	—	(314)
Vrijval	—	—
Resultaat	—	—
Stand per 31 december	—	—

De actieve belastinglatentie wordt voornamelijk veroorzaakt door commercieel/fiscale verschillen in de waardering van gebouwen. De voorziening is per 2022 vrijgevallen vanwege verkoop terreinen en gebouwen.

(20) Eigen vermogen

	Statutaire Bijzondere Reserve	Algemene Reserve	Onver- deeld Resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2022	20.453	53.004	(3.689)	69.768
Winstbestemming 2021	(3.689)	—	3.689	—
Resultaat 2022	—	—	6.913	6.913
Dividenduitkering 2022	(2.296)	—	—	(2.296)
Stand 31 december 2022	14.468	53.004	6.913	74.385
Winstbestemming 2022	6.913	—	(6.913)	—
Resultaat 2023	—	—	4.067	4.067
Dividenduitkering 2023	(4.172)	—	—	(4.172)
Stand 31 december 2023	17.209	53.004	4.067	74.280

Algemene reserve

De gevormde algemene reserve kan tijdens het bestaan van de coöperatie noch geheel, noch gedeeltelijk onder de leden worden verdeeld (artikel 23 lid 1 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).

Statutaire bijzondere reserve

Een door de coöperatie gevormde statutaire bijzondere reserve kan aan de leden worden uitgekeerd bij een op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering te nemen besluit. De algemene vergadering bepaalt op voorstel van het bestuur op welke wijze en in welke mate de leden gerechtigd zijn tot uitkeringen uit deze reserve (artikel 23 lid 2 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).

Onverdeeld resultaat

De winstbestemming 2022 is conform voorstel tot resultaatbestemming 2022 verwerkt.

Voorstel tot resultaatbestemming 2023

De Algemene ledenvergadering wordt voorgesteld het resultaat na belastingen over 2023 als volgt te bestemmen: een bedrag van € 4.067, onder aftrek van reeds uitgekeerd dividend ten bedrage van € 4.172, toe te voegen aan de bijzondere reserves.

Conform artikel 22 van de statuten dient door de Algemene ledenvergadering een besluit te worden genomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

(21) Voorzieningen

	2023	2022
Stand per 1 januari	—	179
Onttrekkingen	—	(179)
Vrijval	—	—
Stand per 31 december	—	—

De voorziening betreft uitsluitend de voorziening voor latente belastingen. De voorziening voor latente belastingverplichtingen omvat het belastingeffect van de belastbare tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale winstbepaling.

(22) Schulden aan groepsmaatschappijen

De schulden aan de deelneming betreffen een rekening-courantverhouding met de geconsolideerde deelnemingen. Over de schulden wordt geen rente berekend.

Financiële instrumenten

Algemeen

De primaire doelstelling van Telersvereniging ZON is risico's waar mogelijk te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Telersvereniging ZON beschikt enkel over kortlopende vorderingen en kortlopende schulden. De belangrijkste risico's van deze financiële instrumenten betreffen het kredietrisico en liquiditeitsrisico. Gezien de aandeelhoudersverhoudingen met haar dochterondernemingen acht de onderneming het liquiditeitsrisico voor de vennootschap zeer beperkt. Tevens is naar de inschatting van de Telersvereniging ZON het kredietrisico beperkt.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Fiscale eenheid
Tellersvereniging ZON vormt tezamen met haar dochterondernemingen een fiscale eenheid voor de heffing van vennootschapsbelasting. Elk der vennootschappen is volgens de standaardvoorwaarden aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

Afrekening tussen de onderneming en haar dochterondernemingen vindt plaats via de rekening-courant verhoudingen.

De volgende methodiek wordt gehanteerd wat betreft doorbelasting/toerekening van vennootschapsbelasting binnen de fiscale eenheid: aangezien de onderneming de gehele belastinglast draagt, worden alle (latente) belastingen opgenomen op het niveau van de onderneming.

Toepassing artikel 2:403 BW
Tellersvereniging ZON heeft een aansprakelijkstelling volgens artikel 2:403 BW afgegeven voor de volgende door haar geconsolideerde deelnemingen: ZON Holding B.V., ZON fruit & vegetables B.V., ZON Unigrow B.V. en Fresh Park Venlo B.V.

Overige resultaten na belastingen
Het saldo van alle baten en lasten van de coöperatie wordt doorberekend aan ZON Holding B.V. Dientengevolge bedraagt het overige resultaat na belastingen nihil.

Personeelskosten en aantal werknemers
Gedurende het boekjaar 2023 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers nihil (2022: nihil).

Gebeurtenis na balansdatum
Momenteel zijn er onzekerheden c.q. zorgen die mogelijkwijs van grote impact zijn. De geopolitieke spanningen ten gevolge van de Russische inval in Oekraïne, en met name de momentane energiecrisis dientengevole, hebben mogelijk significant impact op onze business. De impact daarvan laat zich op dit moment lastig becijferen met name vanwege het, op dit moment, niet kunnen inschatten van het verdere verloop van zaken.

ZON heeft in de afgelopen jaren een sterke balans opgebouwd en beschikt vooralsnog over voldoende liquide middelen om eventuele mindere jaren goed te kunnen doorstaan en te investeren in de toekomst van de organisatie en haar leden.

Bezoldiging bestuurders en commissarissen
Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, is in het boekjaar ten laste van de coöperatie en groepsmaatschappijen gekomen voor bestuurders en voormalige bestuurders een bedrag van € 179 (2022: € 170).

Honoraria van de accountant & belastingadvies
De volgende honoraria van Flynth respectievelijk Mazars Accountants N.V. (jaarrekening en overige controle-opdrachten) en KPMG Meijburg (belastingadvies) zijn ten laste gebracht van ZON, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

	Accountants	Overige netwerk	Totaal 2023	Totaal 2022
Controle jaarrekening	94	–	94	152
Andere controle opdrachten	52	–	52	50
Fiscaal advies	–	49	49	29
	146	49	195	231

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2023 (2022) hebben betrekking op de totale honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening 2023 (2022), ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar 2023 (2022) zijn verricht.

Venlo, 24 april 2024

Ondertekening door het Bestuur van de Koninklijke Coöperatieve Tellersvereniging ZON U.A.:

P.J. van Bree	S.C. van der Burg
.....	
LL.A.M. Geurts	J.M. Vereijken
.....	
W.M. Vergeldt	
.....	

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Algemene Ledenvergadering van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. te gemeente Venlo gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
- 2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2023; en
- 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’. Wij zijn onafhankelijk van Koninklijke Coöperatieve Telersvereniging Zuidoost-Nederland U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountants-organisaties (Wta), de Verordening inzake

de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico’s

Conform onze beroepsstandaarden hebben wij aandacht besteed aan het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management en het frauderisico rondom de opbrengstverantwoording. Deze risico’s zijn niet zodanig dat we hieraan significante aandacht hebben besteed. Het frauderisico rondom de opbrengstverantwoording is weerlegd vanwege de aard van de opbrengsten en gegeven het coöperatieve karakter van de organisatie. De opbrengsten bestaan voornamelijk uit verkoop van producten die geteeld worden door aangesloten telers inclusief een provisie-opslag. Gezien de sterke relatie tussen de inkoop en de verkoop en de wijze van afrekenen met de telers zijn deze opbrengsten op een objectieve manier te toetsen en is het veronderstelde frauderisico daarom ook weerlegd.

Het risico op het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management hebben wij ondervangen door het selecteren van journaalposten op basis van risicocriteria, zoals memoriaalboekingen inzake schattingsposten. Deze journaalboekingen alsook alle belangrijke schattingen van het bestuur hebben wij nader gecontroleerd. Daarnaast zijn de schattingsposities beoordeeld op mogelijke tendenties. Verder is er aandacht geweest voor de identificatie van significante transacties buiten het kader van normale bedrijfsuitoefening. Indien dergelijke transacties zijn geïdentificeerd zijn er nadere controlewerkzaamheden uitgevoerd. Op basis van onze risicoanalyse hebben wij geen andere materiële frauderisico’s gesignaleerd.

Controleaanpak continuïteit

Zoals toegelicht in het onderdeel ‘Verslaggevingsperiode en continuïteit’ van de jaarrekening heeft het bestuur geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de groep om haar continuïteit te handhaven.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- geëvalueerd of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis van hebben en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten;
- nagegaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om

haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico’s);

- geëvalueerd of de begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen voor een periode van ten minste twaalf maanden vanaf de datum van het opstellen van de financiële overzichten rekening houdend met de ontwikkelingen in de branche en onze kennis uit de controle indicaties geven voor continuïteitsrisico’s;
- geanalyseerd of de financiële resultaten en positie per balansdatum in vergelijking met voorgaand jaar een indicatie geven van continuïteitsrisico’s;
- analyseren of de huidige en de benodigde financiering voor het kunnen continueren van het geheel van de bedrijfsactiviteiten is gewaarborgd.
- inlichtingen ingewonnen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico’s na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; en
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip,

verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de coöperatie te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel

zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor

ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de coöperatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de coöperatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een coöperatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Venlo, 24 april 2024
Flynth Audit B.V.
w.g.
B.J.M. Janssen MSc RA

3.2 Statutaire bepaling inzake resultaatbestemming (artikel 22 Statuten)

Blijkt uit de exploitatierekening over enig boekjaar, nadat deze is belast met de door het bestuur noodzakelijk geachte afschrijvingen en voorzieningen, dat een voordelig saldo is behaald, dan kan dit, voor zover dit niet op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering wordt toegevoegd aan de reserves als bedoeld in artikel 23 en/of besteed voor het doen van extra afschrijvingen, op voorstel van het bestuur door de algemene vergadering worden bestemd tot uitkering aan de leden. De algemene vergadering bepaalt op voorstel van het bestuur of, op welke wijze en in welke verhouding de leden gerechtigd zijn tot uitkeringen zoals bedoeld in de vorige zin (artikel 22 lid 1 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).

Blijkt uit de exploitatierekening over enig boekjaar dat een nadelig saldo is behaald, dan wordt, tenzij en voor zover de algemene vergadering op voorstel van het bestuur besluit het nadelige saldo van de exploitatierekening geheel of gedeeltelijk te dekken uit de reserves en/of geheel of gedeeltelijk over te schrijven naar de rekening van het volgende boekjaar, het nadelig saldo of het resterende gedeelte daarvan bij wijze van bijzondere heffing omgeslagen over de leden op zodanige wijze als op voorstel van het bestuur wordt bepaald door de algemene vergadering (artikel 22 lid 3 van de Statuten van Coöperatieve Telersvereniging ZON).